



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

48. An vigore privilegii Bullæ Cruciatæ possit quis habere Oratorium
privatum in sua domo, & in illo Missam audire, vel celebrare extra tempus
interdicti? Ex p. 9. tr. 1. res. 23.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](#)

videtur improbable, quod tradit Vasq. tom. 3. in 3. par. cap. 77. disp. 219. cap. 5. num. 14. Extremam. Vnde ieiunia recipi a qualibet Sacerdote posse, & paenitentiam a qualibet approbato. Neque obest, quod infestum concedatur facultas eligendi quemlibet approbatum: quia conceditur cum potestate ad absoluendum a reatu, qui potestas in hac priori concessione generali non continebatur. Neque inde fit, irrequiecius Parochio, posse quemlibet matrimonio assistere: quia matrimonium non ministratur a Parochio, sed ibi ipsi contrahentes ministrant: ideoque ibi pro matrimonio Sacramento nulla datu faculta. Ordo utrum & Confirmatio, utpote Episcoporum propria, nequam concedunt: & ab aliis, quam a propriis recipi, ab illis tamen tempore Interdicti recipi posse videtur. Hocque Palau. Sed aliqua ex supradictis, aliquo non admittunt. Vide etiam ipsum tr. 21. disp. 21. amica, pro. 18. n. 4.

¶ Dicendum est igitur, facultatem virtute Cruciate sicutam recipi Eucharistiam in Oratorio à quocumque Sacerdote, etiam simplici, non fundari in eo, quod in eius Bulla conceditur facultas eligendi. Confessio, ut alii falsò existimant, cum sint duas actiones separabiles inter se; sed fundari in eo quod ibidem conceditur expressè facultas celebrandi, seu celebrare sicut Missam, Eucharistiam; & alia Sacra menta, eam tempore interdicti, ministrandi; præterquam in die Paschalis esto renuat. Siue, ut id concedere, forsitan quis Bellam Latinam non legat, ut ita tener Lutuorum a Cruz in Bull. Cruciata. disp. 1. c. 5. dnb. 6. n. 15.

7. Sed cum hec probabilia, sicut an hodie quis possit vii dicto privilegio Bulla in priuatis Oratoriis, tu cogitamus declaratione Sacrae Congregationis posita in fine resolutionis quintæ.

RESOL. XLVII.

Quod concedat priuilegium Cruciate, quando Commissionis dispensat circa horam celebrandi in priuato Oratorio? Exp. 9. tit. 1. Ref. 30.

¶ A. Hanc quæst. respondeo cum Castro Palau tom. 4. tr. 25. disp. 21. punct. 6. n. 10. vbi sic ait: Quinto, habenti Bullam conceditur, ut celebret, vel celebri faciat in sua, sive in quoque familiarium, domesticorum, & consanguineorum praesentia, (si facultatem oportet à Commissario generali,) per horam antequam elucescat, vel per horam post meridiem. Nam, cum iure communis, & consuetudine recepta sunt auroram neque post meridiem celebrari possit, crucifissio fuit hoc priuilegium, ut Missa ante auroram, & post meridiem per horam celebraretur. Quapropter virtute illius poterit Misla inchoari duabus horis cum dimidia ante Solis ortum, & prima hora post diuinam in meridiem. Ita ille, cui adde Auctor in Bull. Cruciata. q. 31.

¶ Sed Pater Bardi in Bull. Cruciata, part. 1. tract. 4. c. 2. opponit alias difficultates circa supradictorum opinionem, videbatur, hanc anticipationem viuis horarum esse accipiendam ultra totum tempus de Iure communis concessum, & in quo absque priuilegio potest celebrari: & hoc, quia videtur gratis id affirmari, cum ex verbis priuilegi non colligatur aliud, nisi preuentu viuis tantum hora ante lucem, (& idem de hora post meridiem.) Et confirmari potest haec opinio excludendo fundamentum, cui imputatur contraria sententia defensores: nam falsum est, priuilegium istud esse inutille, & nihil operari: quia cum dubitetur apud locores, an anticipatio temporis ante auroram sit per median horam, an vero plus, aut minus. Pontifex determinate concedit, anticipari posse per horam, (&

idem) dico de hora post meridiem,) & sic tolluntur & dubitationes, & scrupuli quibus celebrantes angustari possunt. Rursus addo, quod etiam dicimus, per priuilegium istud non concedi effectum realiter distinctum ab eo, quem concedit ius communis, non sequitur priuilegium esse inutille: quoniam, ut recte animaduertit Suarez de legib. lib. 8. q. 22. num. 3. & Merolla tom. 3. disp. mor. disp. 6. cap. 6. num. 3. effectus priuilegij potest distinguiri ab effectu iuris communis, vel secundum rem, seu substantiam, vel tantum secundum modum, aut nouum titulum; quatenus nouo titulo idem effectus conceditur: & licet actu utilitatem & communitatem minimè trahat; satis tamen est, ut trahat aptitudine, seu habitu, in quantum posito, quod ius communis contrarium postea decernat: nihilominus non obstante tali Decreto, effectus erit licitus vi priuilegij, & si priuilegium non extaret, effectus, stante dispositione contra, sicut illius est; proinde semper verificabitur, de ratione priuilegij esse aliquid operari sive quodam rem, sive quodam modum sit distinctum ab effectu iuris communis: & in hoc sensu explicandi sunt Authores citati pro prima sententia, & reliqui Canonista docentes, de ratione priuilegij esse aliquid in priuilegiato operari. Addo, neque esse omnino inusitatum concedi priuilegia solùm ad secundas conscientias, quando opinio non est omnino certa. Hæc omnia Pater Bardi: qui tamen postea, his non obstantibus, me etiam citato cum multis aliis, priorem sententiam tutam esse in praxi affirmat, docens priuilegium Cruciate intelligendum, sicuti & aliud priuilegium, quod habent Regulares.

RESOL. XLVIII.

An vigore priuilegij Bulla Cruciate possit quis habere Oratorium priuatum in sua domo, & in illo Missam audire, vel celebrare extra tempus interdicti? Ex part. 9 tract. 1. Rel. 23.

§. 1. IN Summ. Bulla Cruciate Latina hæc habentur [Conceditur, ut dicto anno durante possit in Ecclesiis, in quibus alias diuina Officia, interdicto durante, quomodolibet celebrare permisum fuerit, vel in præuato Oratorio ad diuinum cultum tantum deputato ab Ordinario visitando, & designando, etiam tempore interdicti, cui ipsi causam non dederint, vel per eos non steterit, quominus amoueat, (& qui facultatem ad id à Commissario Generali habuerint etiam per horam, antequam elucescat dies, & per horam post meridiem,) in sua, ac familiarium, & domesticorum, & consanguineorum suorum praesentia Missas, & alia diuina Officia per seipso, si Presbyteri fuerint celebrare, vel per alium celebrari facere, & tempore interdicti diuinis interesse. Eis tamen qui priuato Oratorio ad præmissa vti voluerint, vt quoties id fecerint alias preces Deo pro vniione Principum Christianorum contra infideles, corundemque contra eosdem victoria fundere teneantur, imponitur, Item, Eucharistiam & alia Sacra menta, præterquam in die Paschalis, recipere.]

2. Hoc supposito, pro inferius dicendis in proposta quæstione, affirmatiuam sententiam tenet Soror in 4. disp. 13. quæst. 2. art. 3. §. Iam vero & Castrus Palau to. 4. tr. 25. disp. 21. punct. 6. n. 1. cuius verba hæc p[ro] extensum apponam: sic enim ait: In hac clausula conceditur facultas habendi Oratorium priuatum ad celebrandum, quocumque anni tempore, vt cum Henriquez, alisque Neotericiis notavit Ioannes de Salas in explicat. Cruciat. quæstion. 19. Nam, esto, in prædicta concessione non habeatur expresse, manifeste supponitur: tum, quia conceditur, vt in priuato

Oratorio,

Sup. hoc inf.
in Refol. 19.
§. 1. in prin-
cipio, & que
ad medium,
& in alio §.
eius annos.

Oratorio tempore interdicti, celebretur. Ergo supponitur concessum alii temporibus, ut potest quod minus est; ex reg. iur. in 6. *Cui conceditur quod est plus conceditur quod est minus.* Tum ex illa dictione, etiam quam addit Bulla Latina, quae easum difficultatem, & magis dubitabilem exprimit; supponit tamen facilorem, & minus dubitabilem, qualis erat extra tempus interdicti arg. leg. Conuenticula C. de Episc. & Cler. I. Etiam C. Si tutores, vel curatores & Clement. Religiosus. de prescript. & Clem. unica, de supplenda negligencia Prelatorum, Clement. Nolentis de Hx. & in eisdem Zabarella. Quod procedit etiam in materia stricta, & exorbitanti, ut tradit Menoc. de recip. posseff. n. 56. Selua conf. 64. n. 10. Iure namque communium celebrari non potest alibi quam in locis consecratis, seu ab Episcopo benedictis, nisi forte summa exegerit necessitas ex text. in cap. *Sicut non aliij de confec. dift. 1. cap. Missarum cap. Hic ergo, & aliis eadem dift. & cap. Episcoporum de priu. in. 6. vbi suppositum facientes ab ingressu Ecclesie interdicuntur: & ex Conc. Trid. s. f. 22. decreto de obseru. & vit. in celebr. Mif. vbi excipitur Episcopi dispensatio. Bulla ergo concedit sument ipsam, ut possit habere priuatum Oratorium, & in eo Missas celebrare, vel celebrari facere, dummodo Oratorium sit diuino tantum cultui deputatum, & ab Ordinario designatum iuxta formam in Tridentino praescriptam, & dum eo quis virtutem fundat preces pro vniione Christianorum Principum, & corundem contra Infideles victoria. Quod si roges, quid operatur hoc Bullae priuilegium, si expectanda est Episcopi approbatio, visitaio, & designatio? Respondeo, multum operari. Primo, non esse opus licentiam, & facultatem Ordinarii, sed solum illius designationem, seu approbationem, etiam absque necessitate urgente, ut dicitur cap. *Sicut non aliij de confec. dift. 21.* Secundo, ut non requiratur approbatio Ordinarii illius loci; sed cuiuscunq; Ordinarii approbatio sufficiat, sicut in confessore electo docem plures approbationem cuiuscunq; Ordinarii, siue loci, siue penitentis, siue Confessarii, sufficere. Tertiò, & praecipue operatur, ut Episcopus sit obligatus, & cogi possit approbationem concedere, si locus decens est, & diuino cultui deputatus; indicant illa verba, ab Ordinario visitando, & designando. Neque oportet Oratorium antea esse diuino cultui deputatum: sat est, per illam approbationem, & Episcopi designationem deputari: profana enim sacra fieri possunt. Quod si postmodum profanis vobis deseruit, noua deputatione Ordinarii indigebit.] Hucusque Palaus. Et hanc sententiam probabilem esse putat, & testatur docete plures Patres Societatis Iesu, Garcias in Theol. mor. tract. 3. diffc. 8. dub. 2. p. 2. n. 3. numero. 25. licet ipse negatiua sententia adhæreat. Itaque affirmatiuam ego prorsus reciendam esse puto cum Aegidio Trulench in Bull. Cruc. lib. 1. s. 1. dub. 5. n. 7. Nam, et si verissimum sit, ut sup. tetrigimus licere per Bullam celebrare vel celebrari facere in Oratorio priuato ab Episcopo approbato; exstimo tamen per illa verba Bullæ nullo modo concedi eam habenti, ut possit habere in domo sua Oratorium ad diuinum cultum, & ad Missam celebrandam. Duxo, quia Bulla indifferenter concedit omnibus cuiuscunq; conditionis: & status fuerint: ergo omnes sine delectu, etiam mediocris facultatis, & possibiliter, & infima foris vellent, & possent habere Oratoria priuata; quod cederet in vilipendium tam tremendi Sacrificij, & in maximum Parochialium Ecclesiarum damnum: quod nullo modo est de Summo Pontifice presumendum: immo potius contrarium, ut constat ex predicta declaratione Cardinalium iussu Pauli V. edita, qui propter reuerentiam tam tremendi Sacrificij, & abusum fidelium, nullum ferè discrimen (ut ibi habetur) inter Ecclesiam Dei, & hominum habitationem ponentium, omnes licentias*

ab Ordinariis in priuato Oratorio celebrandi concessas omnino abrogarunt. Igittu si dicta licentia soli Pontifici reseruatur, & quæ ante erant concessæ, propter abusum, & irreuerentiam sunt derogatae, & que de nouo conceduntur, cum tanta difficultate, & tanti conditionibus, & limitationibus conceduntur, presumendum non est, intentionem Pontificis esse, eas tam facile, & sine delectu, & discretrione personarum concedere. Non ergo concedit Pontifex, ut habens Bullam possit habere Oratorium designatum, & visitatum ab Ordinario.

3. Merito itaque dixit Garcias ubi sub num. 26. [Que por la Bula no se da tal poder, ni se concede tal privilegio, y que no pueden en virtud della vñtar en orden a erigir el Oratorio, sino que la Bula quando dizes que en el puedan celebrar, y oy Massa, suppone, que ella erigido con devida autoridad, y con licentia del que puede darlas. ora sea Papa, o Nuncio, o Obispo, que en esto no se pone la Bula. La razon potiffima es, porque no es verisimil, que apretando tanto elos Summos Pontifices, y atando las manos a los Obispos, y Nuncio de Espana, quiera abrirlas para qualquier secular, que se le antojare hazer Oratorio en su casa. Y pregúto, si da facultad a los seculares para esto, para que la niega a los Obispos, y a su Nuncio de qua ha de scrir prohibirles, que den tales licencias, si los que las piden, pueden tomarse la iusticia por sus manos: si el abuso, o por lo menos la latitud de dar estas licencias en los Obispos, y Nuncio, ha ocañado al Pontifice para reprimirlas, y aun quitarlas, como se puede entender, que pretende dar en la Bula este privilegio a todos los, que la toman?] Ita ille. Nec talis opinio video, quod practicetur in Hispania: nam omnes recurrunt ad Pontificem, vel ad Nunciū, & si per Bullam haberet priuilegium, quomodo dicatur hanc authoritatem concedendi Oratoria habere Commissarium Cruciae? Quod etiam non esse admittendum, in sequentibus Resolutionib. probabilius.

R E S O L . X L I X .

An saltem Commissarius Cruciae possit dare licentiam audiendi Missam, vel celebrandi in Oratorio priuatu?

Ex p. 9. tr. 1. Ref. 24.

§. 1. Videlicet prima facies affirmatiuam respondendum ex his, quæ obseruat Aegidius Trulench in Bull. Cruc. lib. 2. §. 5. dub. 5. num. 7. vbi sic ait: [Obiter nota Alphonsum Perez in lib. trium grat. fol. 59. vbi agit de facultate Commissarii, ita habet: El comisario general tiene facultad de dar licencia para decir Missa en Oratorio particular siendo primer visitado pol el Ordinario, y en Altar portatil. Quod quidem facultas non continetur saltem expressa in Bulla Latina. Attamen, si commissarius generalis vultur hac facultate credendum est, id pessime: nam, ut refert idem Alphonsum Perez ibi sup. pag. 60. credendum est Commissarij simplici assertioni, absque eo quod fidei facit de litteris sua facultatis. Ita enim habet al comisario general fe le ha de creer diciendo que tiene facultad para la concession que hiziere, fin enfei en ellas las letras de su comiso y facultad, y en todas las cosasy casos de las dichas concepciones haze fe su assertio, como si las letras de facultates fueran insertas de verbo ad verbum. Et ita hanc sententiam tenet Valerus in differentiis utrinque fori, verb. Missa differ. 2. vbi ait: Praefatas licentias celebrandi in priuatis Oratoriis concedi à Commissario Bullæ Cruciae ex speciali commissione Papa.]

2. Sed ego puto, hanc facultatem nunquam extitisse;